

УДК 378.147.091.33:781.66(477.82)
DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2023.86.4>

О. В. Білозерова

викладач фортепіано циклової комісії фортепіано
КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

Л. А. Завіруха

викладач фортепіано циклової комісії фортепіано
КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРСЬКО-АКОМПАНІАТОРСЬКИХ НАВИЧОК У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО)

У статті розкрито сутність концертмейстерсько-акомпаніаторської діяльності, її роль у процесі фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, музичних керівників.

Подано основні етапи концертмейстерсько-акомпаніаторської підготовки здобувачів освіти спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) на заняттях з освітнього компонента «Акомпанемент». Розкрито мету та визначено основні завдання ОК.

Охарактеризовано завдання, які постають перед концертмейстером-акомпаніатором у роботі із солістами-вокалістами та вокальними колективами. Закцентовано увагу на проблемах, які можуть виникнути у майбутніх фахівців в їхній подальшій практичній роботі. Визначено шляхи вирішення цих проблем.

Відповідно до завдань окреслено основні навички та вміння, якими здобувач освіти повинен оволодіти під час вивчення ОК «Акомпанемент»: навичка швидкого орієнтування в нотному тексті, навичка читання з аркуша, транспонування, підбір мелодії на слух та її гармонізація тощо.

Варто зазначити, що під час занять з акомпанементу майбутній концертмейстер-акомпаніатор розвиває інтуїтивне відчуття соліста, розуміння його художніх намірів у створенні спільної інтерпретації твору; опановує знаннями про особливості вокального дихання, фразування; вчиться застосовувати правила ансамблевих співвідношень тощо.

У статті зазначено, що формування концертмейстерсько-акомпаніаторських навичок потребує попередньої теоретичної, піаністичної, аналітичної підготовки, а саме: вивчення музичного матеріалу, ознайомлення з відомими виконавськими зразками, пошук спільної художньо-творчої інтерпретації музичних творів. А їх подальші розвиток та реалізація у професійній роботі неможливі без знань методичної літератури з теорії і практики концертмейстерської діяльності, виховання здатності до музично-теоретичного та художньо-виконавського аналізу вокальних та ансамблевих творів.

Вказано, що оволодіння навичками концертмейстерсько-акомпаніаторської діяльності майбутнього фахівця пов'язані з розвитком його внутрішнього слуху як основи музичного мислення, для швидкого розуміння художнього образу твору через музичну інтонацію та аналітичних здібностей.

У нашому дослідженні зацентовано особливу увагу на розвитку навички читання з аркуша як одного з найважливіших умінь у практичній діяльності концертмейстера-акомпаніатора. Детально розглянуто методіку формування зазначеної навички у здобувачів освіти на заняттях з ОК «Акомпанемент».

Ключові слова: навичка, вміння, концертмейстер, акомпаніатор, професійна діяльність, освітній компонент, музичний текст, читання з аркуша.

Постановка проблеми. В умовах модернізації педагогічної освіти проблема формування і розвитку майбутнього музичного керівника та вчителя музичного мистецтва – складна і багаторівнева. Збагачення педагогічного і виконавського досвіду пов'язане з вільним володінням фортепіано, вмінням акомпанувати солісту, хору, ансамблю, транспонувати, підбирати мелодії і акомпанемент до них, читати й акомпанувати з листа. Особистість музичного керівника в процесі трудової діяльності

визначається не лише професійним, а й духовним зростанням.

Діяльність концертмейстера-акомпаніатора включає не лише концертну роботу, а й розучування із солістами їх партій, уміння контролювати якість виконання, знання виконавської специфіки і причини виникнення труднощів у виконанні, уміння підказати правильний шлях подолання певних недоліків. Таким чином, у роботі концертмейстера поєднуються творчі, педагогічні і психо-

логічні завдання, які складно розділити в навчальних, концертних і конкурсних ситуаціях.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Аналіз останніх досліджень показав, що в модернізованій сучасній освіті проблемі формування і розвитку концертмейстерсько-акомпанаторських навичок приділено не надто багато уваги. Так, окремі наукові статті педагогів-практиків, розкривають лише окремі аспекти діяльності концертмейстера-акомпанатора. Це наступні наукові розвідки: «Педагогічний аспект підготовки майбутнього піаніста-концертмейстера» Гургула Р. І., Єфремова І. М. [1]; «Актуальні питання щодо процесу концертмейстерської підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва» Ігнат'єва І. Н., Маліновська Л. В., Стребкова Д. В. [2]; «Теоретичні аспекти формування концертмейстерських умінь майбутніх учителів музики» Каленик І. В. [3] та ін.

Найбільш ґрунтовно питання концертмейстерської підготовки майбутніх викладачів музичного мистецтва та музичних керівників розкрито в навчальних посібниках Т. Молчанової «Мистецтво піаніста-концертмейстера» [4] та В. Ревенчук «Теорія та методика формування концертмейстерських умінь» [6].

Однак означена проблема поки ще не дістала належного наукового висвітлення.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. У представленому дослідженні зосереджено детальну увагу на головних етапах формування концертмейстерсько-акомпанаторських навичок, методах та етапах формування навички читання з аркуша, які опановуються саме на початковому періоді навчання на освітньому компоненті «Акомпанемент». Окреслено завдання, які стоять перед концертмейстером у роботі з солістами-вокалістами та вокальними колективами. Визначено проблеми, які можуть виникнути в майбутніх фахівців у подальшій їх практичній роботі, детально описано методи вирішення цих проблем.

Формування цілей статті (постановка завдання). Основними цілями нашого дослідження є: 1) розкриття особливостей концертмейстерсько-акомпанаторської діяльності майбутніх вчителів музичного мистецтва та керівників музичних; 2) аналіз основних етапів формування концертмейстерських навичок здобувачів освіти спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) на заняттях з ОК «Акомпанемент»; 3) характеристика етапів формування навички читання з аркуша.

Виклад основного матеріалу. Діяльність піаніста-концертмейстера – це комплексна, багатоврівнева, творча робота, яка передбачає наявність попередньої теоретичної, піаністичної, аналітичної підготовки, а саме: вивчення музичного матеріалу, ознайомлення з відомими виконавськими

зразками, пошук спільної художньо-творчої інтерпретації музичних творів.

Виконавська діяльність піаніста та концертмейстера-акомпанатора – це принципово різні види діяльності, які відрізняються, у першу чергу, своїми завданнями. Як зазначає Т. Молчанова, виконавець і концертмейстер – це «психологічно відмінні стани, що різняться за спрямованістю уваги в момент виконання та мірою артистичної відповідальності» [5]. Адже виконання партії супроводу під час концертного виконання вимагає швидкої реакції, гнучкості мислення, готовності до непередбачуваних сценічних обставин. А створення виконавської інтерпретації є наслідком мисленнєвої роботи і творчої фантазії всіх учасників творчого процесу.

Формування концертмейстерсько-акомпанаторських навичок у здобувачів освіти спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) здійснюється у процесі опанування освітнього компонента «Акомпанемент».

ОК «Акомпанемент» відіграє особливу роль у процесі фахової підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва та музичного керівника. У циклі музично-виконавських навчальних дисциплін він є одним з визначальних у формуванні готовності майбутнього фахівця до практичної діяльності. Варто зазначити, що інструктивно-технічна та художньо-виконавська підготовка здобувачів освіти, зокрема читання з аркуша, транспонування, підбір на слух мелодії та її гармонізація, виконання партії акомпанементу в інструментальних та вокальних ансамблях, сприяє формуванню виконавських навичок, розвитку творчих та інтерпретаційних здібностей.

На заняттях з акомпанементу найбільше проявляється комплексність виконавської підготовки майбутніх фахівців. Вона зумовлюється тісним взаємозв'язком знань, умінь і навичок, що набуваються на інших музично-виконавських та музично-теоретичних ОК. Розвиток цих умінь та навичок, втілення музично-слухових уявлень неможливі без опори на знання гармонії, теорії музики, основного інструмента, диригування, хорознавства, постановки голосу тощо [6].

Мета ОК «Акомпанемент» – підготовка майбутнього фахівця музичного мистецтва, який володіє необхідними навичками концертмейстерсько-акомпанаторської роботи з урахуванням професійної спрямованості та специфіки роботи з дитячим колективом, здатного здійснювати музично-педагогічну діяльність з високим рівнем теоретичного і методичного осмислення суті педагогічної взаємодії; формування навичок успішної особистості: ціннісних орієнтацій, емоційного інтелекту, когнітивної гнучкості, потреби у творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні.

Завданнями курсу «Акомпанемент» є:

- опанування концертмейстерських навичок, виховання професійних якостей концертмейстера-акомпаніатора;

- готовність до високохудожнього виконання музичних творів, володіння мистецтвом інструментального супроводу;

- уміння реалізувати в роботі акомпаніатора навички, набуті на заняттях з основного музичного інструменту;

- володіння мистецтвом швидкого орієнтування в нотному тексті, баченням цілісності твору;

- здатність акомпанувати солісту, ансамблю та учнівському хору відповідно до конкретних завдань професійної музично-педагогічної діяльності;

- володіння інтуїтивним відчуттям соліста, вмінням розуміти його художні наміри;

- здатність до партнерської співпраці концертмейстера із солістом, активної участі у створенні інтерпретації твору;

- спроможність акомпанувати власному співу, враховуючи співвідношення голосу та супроводу;

- здатність застосовувати навички читання з листа, підбору на слух, імпровізації в професійній діяльності;

- орієнтування в різних фактурах вокально-хорових творів;

- готовність вносити зміни в партію акомпанементу залежно від художньо-технічних завдань (транспонування, спрощення нотного тексту);

- володіння знаннями про особливості вокального дихання, фразування, труднощі у виконанні партії соліста тощо;

- спроможність поєднувати акомпаніаторські навички з елементами диригентської техніки;

- здатність пристосуватися до потреб кожного виконавця (підтримати його, де потрібно; підкорятися, де потрібно; керувати ним);

- володіння специфікою акомпанування музично-ритмічним рухам;

- здатність до музично-теоретичного та художньо-виконавського аналізу вокально-хорових творів;

- уміння об'єднати творчі, педагогічні і психологічні функції;

- прагнення реалізувати власні музичні здібності та фахові уміння в активній соціально-просвітницькій діяльності;

- готовність до концертно-виконавської діяльності;

- стійка потреба до професійного самовдосконалення.

Формування початкових навичок акомпанування здійснюється у процесі розучування вокальних та інструментальних творів. При виборі програми для роботи необхідно враховувати піаністичні можливості кожного студента.

На початковому етапі навчання на заняттях з акомпанементу студент повинен виконувати нескладні твори під власний спів або спів соліста-вокаліста. В основі оволодіння навичкою акомпанування лежить принцип ускладнення фактури інструментального супроводу. На ранньому етапі доцільно починати з творів з одним типом нескладної фактури (акордовим або фігураційним). Далі можна переходити до вивчення супроводу зі складнішою фактурою (напр. поліфонічною) або фактурою змішаного типу. Якщо композитор використовує декілька типів фактури в одному творі, важливо визначити принципи їх зміни [6].

Зазначимо, що під час роботи над музичним твором доречно приділити особливу увагу диференціації рівнів фактури цілісного музичного матеріалу. Її можна уявляти як багаторівневу структуру, в якій на першому плані повинна бути мелодична (вокальна) лінія, на другому – басова лінія як основа гармонії, інші голоси утворюють фон, який має велике значення для колоритності, насиченості чи прозорості загального звучання, настрою залежно від характеру музики. Сольні фортепіанні епізоди (вступ, *coda*, інструментальні інтерлюдії) виражають художньо-образний зміст твору, його основний настрій.

Інструментально-виконавський аспект роботи великою мірою стосується динамічної диференціації та тембрального забарвлення фортепіанної фактури при переході від сольних епізодів до виконання акомпанементу. Отож, вступ і *coda* в динамічному та тембровому відношенні повинні звучати яскравіше, більш значущо, а супровід – підпорядковуватися вокальній партії. Сольні фортепіанні епізоди (інтерлюдії), що пов'язані з переходами від одного розділу до іншого, виконуються також динамічно яскравіше.

Працюючи над акомпанементом, потрібно визначити аплікатуру, педаль, фразування, характер звучання. Однак у центрі уваги постійно повинна залишатися вокальна партія як елемент музичного цілого, що визначає загальний план виконання акомпанементу.

Варто зазначити, що найважливішим етапом для формування концертмейстерсько-акомпаніаторських навичок є етап виконання музичного твору в ансамблі з ілюстратором. Тут головним завданням є опанування особливостей акомпанування власному співу чи солісту-вокалісту. Складність цього процесу полягає у звуковій та агогічній збалансованості звучання партії акомпанементу та співу соліста (власного співу), а також в корекції наміченого динамічного плану відповідно до реального звучання голосу.

У вокальному творі відповідність за втілення звукового балансу несе концертмейстер-акомпаніатор. Звукова збалансованість полягає в динамічному підпорядкуванні інструментального супроводу вокальній партії.

Значно складнішим моментом ансамблевого виконання є агогічна збалансованість, яка залежить від індивідуальних творчих особливостей партнерів, їхніх особистих художніх уподобань.

Варто наголосити, що предметом особливої уваги майбутнього музичного керівника (викладача музики) насамперед має стати дихання вокаліста (інструменталіста) чи ансамблю. Потрібно ретельно (разом з вокалістом) проаналізувати вокальну (хорову) партію та, спираючись на знання і досвід виконання музичних творів у класі постановки голосу, визначити моменти взяття дихання. На початковому етапі оволодіння концертмейстерсько-акомпаніаторськими навичками в нотах олівцем робляться відповідні позначки.

У процесі навчання на заняттях з акомпанементу майбутній фахівець повинен навчитися поєднувати музично-виконавську дію, тобто виконувати супровід з одночасним показом моментів вступу соліста кивком голови (ауфтакт). Для цього необхідно попередньо визначити моменти вступу соліста, зробити в нотах відповідні позначки та детально пропрацювати кожен з цих вступів, доводячи рухи до автоматизму. Формування вказаної навички є дуже важливим етапом у майбутній професійній діяльності студента. Оскільки вчитель музики чи музичний керівник повинен керувати не лише солістом, але й великим колективом учнів, тобто вміння розподіляти увагу на значно більшу кількість виконавців. Крім цього, він повинен тримати в полі зору партії соло й супроводу, контролювати власне виконання і спів учнів, координувати власні рухи, емоційно відтворювати музичний образ тощо.

Варто зазначити, що особливістю концертмейстерсько-акомпаніаторської діяльності вчителя музичного мистецтва і музичного керівника є вміння поєднувати акомпанування власному співу зі спостереженням за класом (групою), виконання партії супроводу – з елементами диригування, співом окремих голосів хорової партитури, а читання нот з аркуша і транспонування – зі змінами фактури акомпанементу, розучуванням репертуару з дітьми, роботою над чистотою інтонування, дикцією тощо.

Цей етап є найважливішим для формування власне концертмейстерсько-акомпаніаторських навичок. Основне завдання тут полягає в досягненні особливостей акомпанування власному співу та солісту-вокалісту.

Одним із важливих аспектів діяльності концертмейстера-акомпаніатора є здатність вільно читати з аркуша. Без опанування цією навичкою на заняттях з акомпанементу не можна говорити про становлення професійного фахівця-концертмейстера. У практичній діяльності часто буває, що велика кількість творів, над якими працюють, не створюють умов для тривалого детального

опрацювання музичного тексту, тому їх виконують одразу з нот, без попередньої підготовки. Концертмейстер-акомпаніатор повинен швидко орієнтуватися в нотному тексті, чутливо й уважно ставитися до фразування соліста, вміння відразу охопити характер твору.

Перед початком акомпанування з аркуша концертмейстер повинен ознайомитися з нотним і літературним текстом, охопивши його зорово, уявити характер і настрої музики, визначити основну тональність і темп, проаналізувати зміни темпу, розміру, ключових знаків, врахувати вказані композитором динамічні нюанси не тільки в партії акомпанементу, але й у партії соліста.

У процесі читання музичного тексту з аркуша, його реалізація здійснюється з пам'яті, адже зоровий контроль тексту зосереджений на наступному такті або тактах. Так розвивається ще одна важлива у подальшій трудовій діяльності навичка – бачення наперед.

Варто зазначити, що опанування навички читання з аркуша потребує вміння студента швидко орієнтуватися на клавіатурі, дивлячись в ноти. Важливо в цьому процесі слідкувати за точністю виконання басової лінії, яка є основою гармонічного звучання й ознакою тональності. Адже неточність басової партії акомпанементу може дезорієнтувати соліста.

У процесі читання з аркуша в ансамблі з інструменталістом чи вокалістом забороняються будь-які зупинки чи виправлення. Це миттєво порушує ансамбль виконання і сприйняття цілісності твору.

Варто зазначити, що оволодіння навичкою читання з аркуша пов'язане з розвитком внутрішнього слуху (як основи музичного мислення) та аналітичних здібностей (для орієнтування в музичній формі твору, його гармонічній та метро-ритмічній структурі, вмінням виділити головне і другорядне у фактурі твору тощо). Результатом правильної щоденної роботи здобувача освіти над опануванням навички читання з аркуша не лише на заняттях з акомпанементу, а й у домашній роботі, стане вміння правильно розподіляти фактуру супроводу, залишаючи лише мінімальну основу фортепіанної партії, швидко реагувати на зміни характеру, темпу, тональності, динаміки твору, вміння швидко групувати ноти за їх змістовою приналежністю (мелодичною або гармонічною) тощо. Важливо, щоб прочитання нотного тексту стало одночасно і прочитанням художньо-образного змісту музичного твору, адже таке сприйняття активізує мислення, музичну пам'ять, розвиває творчу уяву студента, формує слухові уявлення на основі перетворення нотних знаків у музику.

Одним з ефективних прийомів розвитку навички читання з аркуша є прийом стискання гармонічної фактури в акордову послідовність. Це дає можливість наочно уявити логіку її побудови та

динаміку розвитку. Таку послідовність корисно пограти, витримуючи тривалість кожного акорду без повторень у метричних долях. Після достатніх тренувань такі уявлення виникають подумки, без попереднього програвання, і є важливою умовою швидкого орієнтування в нотному тексті музичного твору. Для прочитання тексту, викладеного в трьох і більше нотних станах, швидке визначення гармонічної основи є необхідною умовою для опанування музичного змісту.

Зазначимо, що читання з аркуша акомпанементу – процес більш складний, ніж прочитання звичного викладу нотного тексту. Концертмейстер-акомпаніатор, що читає з аркуша партитуру, повинен зором і слухом стежити за солістом або іншими виконавцями й координувати з ними своє виконання. Для цього необхідно оволодіти навичками зорового і слухового охоплення всієї партитури.

Отже, виходячи з досвіду роботи на заняттях з ОК «Акомпанемент», пропонуємо поетапну методику для оволодіння навичкою читання з аркуша:

- виконання лише сольної і басової партії. Піаніст вчиться стежити за партією соліста, охоплюючи не лише фортепіанну партію, а й цілісну партитуру;

- виконання фактури шляхом пристосування акордів до фізичних можливостей рук (змінюючи послідовність звуків, знімаючи подвоєння тощо). Зберігаючи при цьому звуковий склад акордів і гармонічний розвиток цілісного музичного матеріалу;

- студент уважно прочитує поетичний текст, грає лише вокальну партію, проспівує слова або ритмічно їх промовляє, одночасно запам'ятовуючи, де розташовані цезури (співак має взяти дихання), де виникають агогічні зміни, кульмінації тощо;

- студент зосереджується на фортепіанній партії, добре вивчає акомпанемент, підключає вокальну партію (її співає соліст або підіграє інший піаніст, студент виконує під власний спів).

Зазначимо, що читання нотного тексту з аркуша є однією з найскладніших навичок, якою майбутній викладач музики (музичний керівник) повинен оволодіти на заняттях з акомпанементу. Окрім напруженої діяльності зору, в читанні з аркуша активно бере участь слух, він контролює логіку музичного розвитку, створює попередню уяву про наступне продовження музичного матеріалу. Художній образ, що виник у свідомості, потребує миттєвої реалізації на інструменті. Це досягається мобілізацією ігрового апарату через застосування слухових, зорових, рухових, психологічних, розумових процесів.

При читанні партії акомпанементу досвідчений концертмейстер знає, що на початковому етапі читання нот з аркуша частину прикрас можна

випустити, акорди брати неповні, не грати октавних подвоєнь, але не можна допустити ритмічних та гармонічних неточностей у лінії басу. З розвитком навичок читання з аркуша фактурні спрощення мінімізуються.

Варто зазначити, що навичка читання з аркуша піаніста-соліста і піаніста-акомпаніатора різняться за своїми функціями. Завдання концертмейстера має свою специфічну особливість – присутність соліста. Концертмейстер-акомпаніатор повинен швидко і точно підтримати соліста в його інтерпретаційних намірах, створюючи спільну виконавську концепцію твору, підтримати в кульмінаціях, разом з цим бути непомітним і чутливим його помічником. Розвиток усіх цих навичок є можливим за умови присутності ритмічного відчуття в концертмейстера-акомпаніатора як організуючого елемента для всіх учасників ансамблю.

Висновки. Отже, проведений аналіз показав, що формування концертмейстерсько-акомпаніаторських навичок у здобувачів освіти спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) здійснюється у процесі опанування освітнього компонента «Акомпанемент». ОК «Акомпанемент» відіграє особливу роль у процесі фахової підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва та музичного керівника.

Формування початкових концертмейстерсько-акомпаніаторських навичок відбувається у процесі довготривалої та послідовної щоденної роботи, яка починається з правильного вибору репертуару (найпростіших вокальних та інструментальних творів).

На початковому етапі навчання на заняттях з акомпанементу здобувач освіти повинен виконувати нескладні твори під власний спів. Проте найважливішим етапом у процесі формування концертмейстерсько-акомпаніаторських навичок є етап виконання твору в ансамблі з ілюстратором.

У процесі дослідження було виявлено, що одним із важливих аспектів діяльності концертмейстера-акомпаніатора є здатність вільно читати з аркуша. Опанування цією навичкою пов'язане з розвитком внутрішнього слуху та аналітичних здібностей здобувача освіти.

Перспективи подальших наукових розвідок з означеної проблеми вбачаємо в детальному аналізі формування наступних важливих навичок для подальшої професійної роботи концертмейстера-акомпаніатора – транспонуванні, підборі мелодії на слух та подальшій її гармонізації тощо.

Список використаної літератури:

1. Гургула Р. І., Єфремова І. М. Педагогічний аспект підготовки майбутнього піаніста-концертмейстера. *Педагогіка формування твор-*

- чої особистості у вищій і загальноосвітній школах: збірник наукових праць. Запоріжжя : Класичний приватний університет. 2021. Вип. 75, т.1. С. 26-31.
2. Ігнат'єва І. Н., Маліновська Л. В., Стребкова Д. В. Актуальні питання щодо процесу концертмейстерської підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць*. Вінниця : ТОВ «Планер», 2018. Вип. 52. С. 307-311.
 3. Каленик І. В. Теоретичні аспекти формування концертмейстерських умінь майбутніх учителів музики. *Актуальні питання мистецької педагогіки*. 2013. Вип. 2. С. 50-54.
 4. Молчанова Т. О. Мистецтво піаніста-концертмейстера: навч. посібник. 2-е вид. Львів : ДМА, 2007. 216 с.
 5. Молчанова Т. О. З історії ансамблевого музичування: монографія. Львів : СПОЛОМ, 2005. 160 с.
 6. Ревенчук В. В. Теорія та методика формування концертмейстерських умінь: навчальний посібник. Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2009. 111 с.

Bilozeroва O., Zavirukha L. Theoretical and practical principles of formation of accompanist skills in students of specialty 014 Secondary Education (Musical Art)

The article reveals the essence of concertmaster-accompanist activity, its role in the process of professional training of future music teachers, music directors.

The main stages of concertmaster-accompanist training for students of specialty 014 Secondary Education (Musical Art) in classes from the educational component «Accompaniment» are presented. The purpose and main tasks of the EC are defined.

The tasks facing the concertmaster-accompanist in working with soloists-vocalists and vocal groups are characterized. Attention is focused on problems that may arise for future specialists in their further practical work. Ways to solve these problems are defined.

In accordance with the tasks, the main skills and abilities that the student must master during the study of the «Accompanement» EC are outlined: the skill of quick orientation in the musical text, the skill of reading from a sheet, transposition, selection of a melody by ear and its harmonization, etc.

It is worth noting that during accompaniment lessons, the future concertmaster-accompanist develops an intuitive sense of the soloist, an understanding of his artistic intentions in creating a joint interpretation of the piece; acquires knowledge about the peculiarities of vocal breathing, phrasing; learns to apply the rules of ensemble ratios, etc.

The article states that the formation of concertmaster-accompanist skills requires preliminary theoretical, pianistic, and analytical training, namely: study of musical material, familiarization with well-known performance samples, search for common artistic and creative interpretation of musical works. And their further development and implementation in professional work is impossible without knowledge of methodical literature on the theory and practice of concertmaster activity, education of the ability to musical-theoretical and artistic-performance analysis of vocal and ensemble works.

It is indicated that mastering the skills of concertmaster and accompanist activity of the future specialist is related to the development of his inner hearing as the basis of musical thinking, for a quick understanding of the artistic image of the work through musical intonation and analytical abilities.

In our study, special attention is paid to the development of the skill of reading from a sheet as one of the most important skills in the practical activity of a concertmaster-accompanist. The method of formation of the specified skill among the students of education in classes with EC «Accompaniment» is considered in detail.

Key words: *skill, ability, concertmaster, accompanist, professional activity, educational component, musical text, reading from a sheet.*